

УДК 712.253(477.83)

Тетяна Лукашенко, старший викладач кафедри економіки підприємства
Львівського національного університету імені Івана Франка

ПРОБЛЕМИ ПРОЕКТУВАННЯ ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ НА ЛЬВІВЩИНІ

Досліджуються методичні та практичні аспекти проектування індустриальних парків з врахуванням сучасного стану економіки держави, специфіки розвитку Львівської області в цілому та Яворівського району, зокрема.

Ключові слова: індустриальний парк, інвестиції, проектування, регіон, види діяльності.

Рис. 2. Літ. 8.

Татьяна Лукашенко, старший преподаватель кафедры экономики предприятия
Львовского национального университета имени Ивана Франко

ПРОБЛЕМЫ ПРОЕКТИРОВАНИЯ ИНДУСТРИАЛЬНЫХ ПАРКОВ НА ЛЬВОВЩИНЕ

Исследуются методические и практические аспекты проектирования индустриальных парков с учетом современного состояния экономики государства, специфики развития Львовской области в целом и Яворовского района, в частности.

Ключевые слова: индустриальный парк, инвестиции, проектирование, регион, виды деятельности.

Tetiana Lukashenko, Senior Lecturer of Enterprise Economics Department
Lviv National University by I. Franko

THE PROBLEMS OF INDUSTRIAL PARKS PLANNING IN LVIV REGION

The methodological and practical aspects of industrial parks planning are being studied, taking into account the current state of country's economy, the specifics of Lviv region development in general and Yavoriv district in particular.

Keywords: Industrial Park, investments, planning, region, types of activity.

Постановка проблеми. Індустриальні парки є поширеною в умовах ринку формою сприяння розвитку бізнесу. Завдяки їм забезпечується активізація інвестиційної діяльності, збільшується підприємницький сектор, зростає число робочих місць. Особливо актуальним є функціонування індустриальних парків в контексті регіонального розвитку. Будучи територіальним комплексом підприємств різних індустриальних галузей, вони сприяють економічному піднесенню регіонів, підвищенню їх інвестиційної привабливості та конкурентоздатності, покращенню якості життя на територіях їх розміщення.

З прийняттям в 2012 р. закону “Про індустриальні парки” [1], який забезпечив правове підґрунтя для їх створення та функціонування, ряд регіонів України ініціювали започаткування індустриальних парків на підвідомчих територіях. За даними Держінвестпроекту станом на 13 червня 2014 р. зареєстровано уже 7 індустриальних парків [2]. Не виключено, що їх кількість буде зростати, оскільки майже у всіх областях України ініційовані проекти по їх створенню. Зокрема, у Львівській області зареєстровано Львівський індустриальний парк, опрацьовуються концепції розвитку Яворівського індустриального парку та

парку “Новий Розділ”. Два останні планується заснувати та територіях земель, які раніше належали промисловим підприємствам з видобутку сірки, і плануються для подальшого промислового використання після проведення їх рекультиватії.

Враховуючи, що більшість парків поки що знаходиться на стадії ініціювання та планування, особливої актуальності набувають питання дослідження їх перспективної доцільності в контексті загальнонаціональних та регіональних тенденцій економічного розвитку. Такий аналіз є обов’язковим, оскільки без його проведення проблематично обґрунтувати майбутнє функціональне призначення парку, його ресурсне забезпечення та привабливість для інвесторів, майбутню конкурентоспроможність.

Аналіз останніх досліджень. Автор провела аналіз законодавчого забезпечення розвитку індустриальних парків [1] з використанням матеріалів Держінвестпроекту щодо динаміки розвитку індустриальних парків [2], результатів досліджень інвестиційної привабливості та конкурентоздатності Львівщини [3, 4, 5]. Ці та дані Головного управління статистики у Львівській області [6, 7, 8], їх опрацювання дали можливість спроектувати створення індустриального парку на території Яворівського району Львівщини.

Метою даної статті є дослідити проблеми проектування індустріальних парків на основі розробки та застосування комплексної оцінки для визначення інвестиційних можливостей їх розвитку на Львівщині та в окремих її районах.

Виклад основного матеріалу. В нинішніх умовах економіка України вимагає нової моделі економічного розвитку, яка б сприяла подоланню негативних економічних тенденцій, відновила, а в подальшому і наростила втрачений потенціал. Для цього слід забезпечити суттєве інвестування реального сектора економіки, модернізацію всього промислового виробництва, нарощення експортного потенціалу готової промислової продукції, створення індустріальних парків в країні.

Індустріальні парки, як форма організації інвестиційно-господарської діяльності забезпечують своїм учасникам ряд суттєвих переваг. Основними з них є спрощений доступ до земельних ділянок промислового призначення, простий порядок приєднання до інженерної інфраструктури та комунікацій, звільнення від ПДВ при ввезення на митну територію України обладнання та комплектуючих, пільги по оподаткуванню заробітної плати при створенні нових робочих місць, звільнення від місцевих податків на розвиток інфраструктури. Підмогою для інвесторів є також комплексне консультативне забезпечення інвестора зі сторони керуючої компанії та можливість користуватися об'єктами, призначеними для спільного використання учасниками парку, такими як стоянки для автомобілів, АЗС, офісні приміщення, конференц-зали, заклади харчування, об'єкти логістичної інфраструктури, тощо. Таким чином, в індустріальних парках забезпечується дія ряду чинників, які дозволяють економити час та ресурси і досягати потенційним інвесторам конкурентоспроможності.

Ефективність індустріального парку є результатом його успішної діяльності, параметри та організація якої встановлюються ще на етапі передінвестиційних досліджень проекту.

Проект індустріального парку повинен враховувати стратегічні інтереси потенційних інвесторів, тобто оцінювати перспективність вкладення інвестицій на тій чи іншій території. З іншої сторони, функціонування індустріального парку повинне відповідати економічній стратегії та завданням регіонального розвитку. Отже, проектування індустріального парку зіштовхується з проблемами, пов'язаними із забезпечення балансу між інтересами бізнесу та влади. Їх розв'язання передбачає побудову проектної моделі індустріального парку на основі

комплексної оцінки можливостей територіального розвитку та потреб галузевих ринків. Комплексна характеристика можливостей територіально-галузевого розвитку формується в результаті аналізу інвестиційної привабливості регіону, його конкурентоспроможності, оцінювання стану та тенденцій розвитку економіки та її складових елементів.

Оцінка інвестиційної привабливості Львівщини визнана експертами, як одна із найвищих в Україні. За Рейтингом інвестиційної привабливості регіонів, проведеним Інститутом економічних досліджень і політичних ситуацій на замовлення Держінвестпроекту, Львівщина в 2014 р. зайняла перше місце, перемістившись із досягнутого в 2013 р. другого місця [4].

В 2013 р. за загальним рейтингом конкурентоспроможності регіонів України, визначеним за методикою Світового економічного форуму Фондом "Ефективне управління", Львівщина займає 6-е місце в Україні, поступаючись лише м. Києву, Харківській, Одеській, Донецькій та Дніпропетровській областям [5, 96].

Область має хороші позиції за загальною оцінкою макросередовища, розвитку інноваційної сфери, технологічної готовності, розміру ринку, професійної підготовки, що, безперечно, зацікавлює потенційних інвесторів вкладати інвестиції в даний регіон. Одночасно слід відмітити і ряд протидіючих розвитку бізнесу факторів. Основними з них, є рівень розвитку бізнесу, низька ефективність ринку товарів, стан інституційного забезпечення [5, 97]. Протидіють припливу інвестицій в регіон і традиційні негативні чинники, які властиві вітчизняній регуляторній політиці, а саме її нестабільність, корупція, часта зміна влади, складна дозвільна система, високі ставки оподаткування, тощо.

Інвестування економіки області в цілому за період 2002 – 2013 рр. має позитивну динаміку, яка забезпечує середньорічний приріст капіталовкладень на рівні 15 відсотків (див. рис. 1).

Знаходячись на межі із Європою область володіє значними можливостями для залучення іноземного капіталу і для розвитку все сторонньої міжнародної співпраці.

Як видно з рис. 2 сукупний обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку області має тенденцію до зростання. За останні 10 років він збільшився майже в 5, 6 рази. Одночасно, обсяг іноземного інвестування по роках має нестабільну динаміку, якій властиві спади і піднесення. Суттєве зростання обсягів іноземних інвестицій в окремі періоди, як правило, пов'язується з їх акумуляцією при реалізації крупних інвестиційних проектів.

ПРОБЛЕМИ ПРОЕКТУВАННЯ ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ НА ЛЬВІВЩИНІ

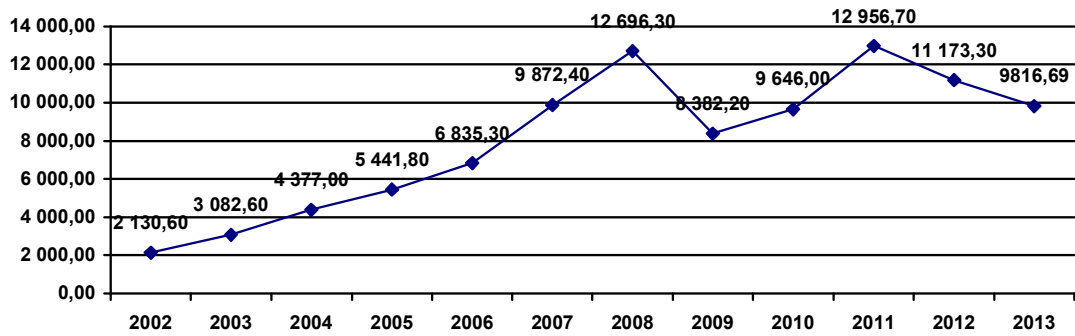

Рис. 1. Динаміка капіталовкладень в економіку Львівської області в 2002 – 2013 рр., тис. грн.
Примітка: узагальнено автором за [6] [7].

Спостерігаються також небажані для економічного розвитку області тенденції у формуванні галузевої структури іноземних вкладень. Так із початку 2001 р. і до кінця 2007 р. частка прямих іноземних інвестицій у Львівській області у переробну промисловість, яка є фундаментом промисловості області, перевищувала 50%. Значне зменшення цього показника у період 2008 р. і дотепер (до 23,7 % у 2013 р.) відбулося внаслідок різкого зростання суми прямих інвестицій у Львівській області у фінансову діяльність У підсумку, частка таких інвестицій у фінансову діяльність сягнула 28,6 у 2008 р. та зросла в 2011 – 2012 рр. до 35% [3].

Те, що Львівщина не в повній мірі використовує можливості залучення іноземних інвестицій, підтверджується і оцінкою позиції області за впливом регулювання на прямі іноземні інвестиції при визначенні сукупного індексу конкурентоспроможності – 24 місце серед 27 регіонів [5, 181]. Для збільшення потоків іноземного

капіталу в економіку області, зокрема в її реальний сектор, вимагається суттєве покращання стартових умов для вкладання інвестицій. Слід суттєво змінити ставлення до інвестора зі сторони всіх організацій, які працюють з ним, зокрема, забезпечити спрощення проходження дозвільних процедур. В цьому плані слід удосконалити інфраструктурне обслуговування інвестора, в т.ч. шляхом ініціювання розвитку індустриальних парків.

При проектуванні індустриальних парків особливої уваги вимагає оцінювання території, яка прилягає до місця його розташування. Найменшою територіальною одиницею, розвиток якої можна дослідити, виходячи з наявної статистичної інформації, є адміністративний район. Оцінюючи економічний та соціальний розвиток адміністративного району з позиції інвестиційних можливостей для проектування індустриального парку слід дослідити такі питання:

- загальна характеристика району: місце розташування, загальна оцінка тенденцій розвитку,

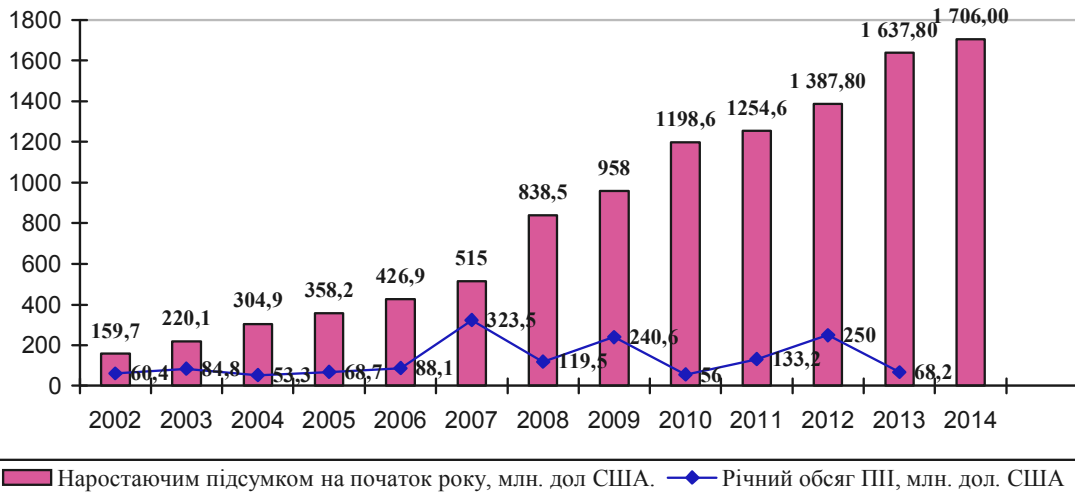

Рис. 2. Динаміка прямих іноземних інвестицій у Львівську область в 2002 – 2013 рр.
Примітка: узагальнено автором за [8].

структура суспільного господарства, інвестиційна діяльність, виробнича спеціалізація району, його місце в розвитку області за основними оцінними показниками;

- ємність та доступність галузевих ринків (регіонального, національного, зовнішніх) для підприємств регіону;

- стратегічні орієнтири розвитку району та місцева економічна політика;

- людський та соціальний капітал: демографія, кількісний та якісний склад трудових ресурсів, вартість робочої сили, соціальні інституції, громадські утворення;

- природні ресурси та екологія: наявність, запаси, доступність, вартість;

- інженерна інфраструктура: наявність, стан, доступність;

- фінансова інфраструктура: банки, доступ до фінансування, міжнародні фінансові інституції.

Оцінка базових факторів для створення індустріального парку на території адміністративного району дозволяє спрогнозувати альтернативні сценарії регіонального розвитку та обґрунтувати економічні прогнози для кожного із сценаріїв. За оцінкою прогнозів вибирається найбільш ймовірний з врахуванням комплексної дії факторів на місцевому, регіональному та національному рівнях.

Надалі доцільним є оцінка інвестиційних можливостей безпосередньо проєктованого індустріального парку. Для цього визначаються можливі напрямки спеціалізації учасників парку, для яких аналізуються потенційні ринки та галузеві життєві цикли, можлива конкуренція, ключові фактори конкурентоспроможності, ризики. На основі отриманих результатів формується концепція індустріального парку, яка конкретизує основні аспекти його розвитку.

Вищенаведена схема аналізу інвестиційних можливостей була застосована автором для оцінювання інвестиційних можливостей створення індустріального парку в Яворівському районі на колишніх землях ДП "Сірка" площею 40 га неподалік від населеного пункту Немирів. Парк планується створити після рекультивациі відповідної території, що забезпечить позитивні екологічні та економічні вигоди.

Аналіз показав, що пріоритетними факторами, які сприятимуть розвитку індустріального парку є:

- розташування району в межах традиційних транспортних коридорів імпорту продукції з Європи в Україну;

- наявність відносно дешевої робочої сили з високим рівнем освіти та кваліфікації;

- сталі міжнародні зв'язки підприємств району з зарубіжними партнерами з Європи;

- наявність місцевих ресурсів для будівництва,

деревобробки та переробки сільськогосподарської сировини;

- політика підтримки інвестиційної діяльності зі сторони місцевої влади (створення індустріального парку є програмним завданням розвитку району).

Виходячи із комплексної оцінки факторів та передумов для функціонування індустріального парку на території Яворівського району, визначено, що найбільш сприятливими є можливості для розміщення на його території підприємств наступних видів діяльності:

- логістичні послуги з оптимізації транспортних потоків в зовнішньоекономічному обороті між ЄС та Україною (базова конкурентна перевага – місце розташування на відстані 5 км від кордону з Польщею);

- виробництво продукції, яка заміщує імпорт з країн Західної Європи для потреб внутрішнього ринку (базова конкурентна перевага – економія при доставці імпоротної сировини, напівфабрикатів та комплектуючих);

- виробництво на основі давальницької сировини для потреб закордонних партнерів (базова конкурентна перевага – відносно дешева робоча сила);

- переробка сільськогосподарської продукції (базова конкурентна перевага – наявність сировини).

Основними галузями, для яких оцінка інвестиційних можливостей є найвищою серед інших альтернативних варіантів прикладання інвестицій на території індустріального парку є: логістика, виробництво запасних частин та комплектуючих для машинобудування та автотранспорту, приладобудування, металообробка, виробництво пластмасових виробів, легка промисловість, харчова промисловість.

Висновки. Дослідження передумов та факторів створення індустріальних парків на Львівщині дозволяє зробити наступні висновки:

- успішний проєкт створення індустріального парку повинен формуватися на основі системного аналізу інвестиційних можливостей на макро-, мезо- та макрорівнях, що передбачає оцінку стану, тенденцій та чинників розвитку економіки світу, держави, області та району розміщення;

- сучасний етап розвитку української економіки характеризується рядом дестабілізуючих факторів, що ускладнює залучення інвестицій в розвиток економіки. Активізація інвестиційної діяльності в країні можлива за умови створення сучасної інвестиційної інфраструктури, одним із ефективних елементів якої є індустріальні парки;

- за сукупною оцінкою факторів Львівщина оцінюється як регіон з потужним інвестиційним

потенціалом, який на сьогодні не освоюється належним чином;

- методика оцінювання району локалізації індустріального парку повинна охоплювати оцінювання ринкових, ресурсних, екологічних, соціальних та організаційно-правових передумов. Оцінка даних передумов для формування індустріального парку зокрема в Яворівському районі доводить економічну доцільність розміщення на його території логістичних центрів імпортозаміщувальних підприємств та підприємств, які використовують давальницьку сировину.

1. Закон України "Про індустріальні парки" від 21.06.2012 №5018-VI. // [Електронний ресурс]: Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5018-17>

2. Держінвестпроект вніс до реєстру індустріальні парки "Соломоново" та "Свема". 3.06.2014. // [Електронний ресурс]: Режим доступу

<http://www.ukrproject.gov.ua/news/derzhinvestprojekt-vnis-do-reestru-industrialni-parki-solomonovo-ta-svema>

3. Козак І.І., Бліщук К.М. Оцінка регіональної інвестиційно-інноваційної активності (на прикладі Львівської області) / І.І. Козак, К.М. Бліщук // [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://lvivacademy.com/visnik12/fail/Kozak_Blishchuk.pdf

4. Львівщина очолила Рейтинг інвестиційної привабливості регіонів – 2014 // [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://zik.ua/ua/news/2014/04/28/>

5. *Навстречу экономическому росту и процветанию: отчет о конкурентоспособности регионов Украины 2013/Фонд "Эффективное управление"*; Тимур Бойко, Игорь Гончаренко и др. – 2013. – 234 с.

6. http://lv.ukrstat.gov.ua/ukr/si/year/2009/t059909_4.pdf

7. http://lv.ukrstat.gov.ua/ukr/si/year/2012/t059912_18.pdf

8. http://lv.ukrstat.gov.ua/ukr/si/year/2010/t109910_9.pdf

Стаття надійшла до редакції 28.08.2014

УДК 821.161.2 – 36:398.23:94(477)(092)

Неоніла Головецька, викладач кафедри культурології та українознавства Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

ОБРАЗИ ІСТОРИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНСЬКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ АНЕКДОТІ ХХ СТОЛІТТЯ

У статті визначено місце і значення, поетику образів історичних осіб у системі образів українського політичного анекдоту ХХ століття.

Ключові слова: фольклор, текст, засоби поетики, трікстер, пуант, сатирично-викривальний ефект.
Літ. 19.

Неонила Головецкая, преподаватель кафедры культурологии и украиноведения Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко

ОБРАЗЫ ИСТОРИЧЕСКИХ ЛИЦ В УКРАИНСКОМ ПОЛИТИЧЕСКОМ АНЕКДОТЕ ХХ ВЕКА

В статье определены место и значение, поэтика образов исторических лиц в системе образов украинского политического анекдота ХХ века.

Ключевые слова: фольклор, текст, средства поэтики, трикстер, пуант, сатирически-обличительный эффект.

Neonila Holovetska, Lecturer of Cultural and Ukrainian Department Drohobych State Pedagogical University by I. Franko

IMAGES OF ENTITIES IN HISTORY OF UKRAINIAN POLITICALLY ANEKDOTE XX CENTURY

The article defines the place and value poetry of images of historical figures in the Ukrainian political system images anecdote of the twentieth century.

Keywords: folklore, text tools poetics, trickster, Pointe, satirical revelatory effect.

Актуальність проблеми. Пласт українського фольклору ХХ століття вміщує анекдоти про історичних осіб – україномовні анекдоти про реалії як радянської дійсності, так і незалежної України. Мотивацією творення та побутування анекдотів цієї тематики